

Decyzja

Prezydium KK

nr 117/16

ws. opinii o projektach ustaw Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

O Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności oraz Przepisy wprowadzające
ustawę o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” opiniuje negatywnie projekty ustaw Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi: *O Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności* oraz *Przepisy wprowadzające ustawę o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności* w ich obecnym kształcie. Doceniamy podjętą przez ministerstwo próbę uporządkowania nadzoru nad bezpieczeństwem polskiej żywności. Zwracamy jednak uwagę, że taka reforma nie dotyczy wyłącznie producentów żywności, lecz stanowi bardzo poważną zmianę systemową przekładającą się na bezpieczeństwo zdrowotne Polaków. Będzie ona także wpływała na sytuację pracowników wielu instytucji o zasięgu ogólnokrajowym. Dlatego proponowane rozwiązania powinny w swojej warstwie merytorycznej, a także wykonawczej, zostać poddane na etapie wstępnym szerokiej ocenie międzyresortowej, poprzedzonej konsultacjami z partnerami społecznymi oraz organizacjami konsumenckimi reprezentującymi nie tylko sektor przetwórstwa rolno-spożywczego. Takich działań nie prowadzono. W szczególności niepokojące jest pominięcie w procesie przygotowywania obu projektów tak istotnego interesariusza, jakim jest Ministerstwo Zdrowia.

1. Nasze poważne zastrzeżenia budzi nieczytelny tryb procedowania nad obu projektami. Zostały one bez wskazania numeru (w dniu 13 lipca br.) umieszczone na stronie Rządowego Centrum Legislacyjnego i już w dniu 20 lipca br. przedstawione na posiedzeniu Sejmowej Podkomisji ds. utworzenia Urzędu Bezpieczeństwa Żywności, jeszcze przed zakończeniem konsultacji społecznych. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność” otrzymała wymienione projekty od Ministra Rolnictwa w dniu 18 lipca z wnioskiem o przedstawienie opinii w terminie do dnia 12 sierpnia br.

2. Odnosząc się do projektu ustawy *O Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności* zwracamy uwagę na niewłaściwość koncepcji podległości projektowanej Inspekcji ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa. Potencjalny konflikt interesów przemawia za potrzebą oddzielenia odpowiedzialności za bezpieczeństwo żywności od zadań promowania przemysłu spożywczego. W ocenie Światowej Organizacji Zdrowia, Światowej Organizacji Żywności oraz Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności tego typu kompleksowo działające agencje powinny być niezależne od handlowych i gospodarczych interesów branżowych. Dlatego Państwowa Inspekcja Bezpieczeństwa Żywności – jeżeli dojdzie do jej utworzenia - powinna podlegać bezpośrednio Prezesowi Rady Ministrów.

Niezrozumiały jest zapis w projekcie ustawy, przewidujący wykonywanie czynności kontrolnych na zlecenie Inspekcji przez inne osoby fizyczne lub prawne (art. 14 ust 3 pkt 1). Jest on bardzo ogólnikowy, nie wskazano na podstawie jakich to przepisów odrębnych mają być wykonywane „określone działania”. Rodzi to obawy przed wykorzystaniem go do outsourcingu zadań do podmiotów zewnętrznych, kierujących się wyłącznie rachunkiem ekonomicznym.

Uważamy, że należy – przy uwzględnieniu stanowiska Ministerstwa Zdrowia - rozważyć sens zaplanowanego w tej reformie rozbitcia struktur organizacyjnych Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Zwracamy uwagę, że obecnie sprawowany nadzór w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia przez organy PIS ma charakter kompleksowy, wpisuje się w szeroko rozumiany nadzór epidemiologiczny i jest także elementem nadzoru nad zdrowiem publicznym przy jednoczesnej trosce o interesy konsumentów. Dlatego uzasadnione jest pozostawienie niezależności PIS i niewłączanie części zadań przez nią wykonywanych do innego podmiotu. Niejasny i błędny podział kompetencji pomiędzy PIS i planowaną PIBŻ w zakresie rozdzielenia nadzoru nad żywnością od nadzoru nad żywieniem może powodować chaos organizacyjny.

Podkreślenia wymaga przykładowo brak konsekwencji projektodawcy ustawy, który pozostawia urzędową kontrolę PIS w odniesieniu do suplementów diety, zbiorowego żywienia oraz przedmiotów użytku, ale tylko do momentu wprowadzenia ich do obrotu. Nie zaproponowano rozwiązań odnośnie rejestracji i zatwierdzania zakładów produkujących i wprowadzających do obrotu suplementy diety. Ponadto żywienie zbiorowe i suplementy diety, żywność wzbogacona, żywność specjalnego przeznaczenia żywieniowego, nowa żywność, należą do tej samej grupy i dlatego ich nadzór powinien

leżeć w kompetencjach jednej inspekcji. Za takim rozwiązaniem przemawia specyfika tych produktów, trudności w prawidłowej ich klasyfikacji, wpis do jednego rejestru oraz jednolite postępowanie. Kolejnym przykładem jest niepokojący brak jasności w odniesieniu do przyszłości akredytowanej bazy laboratoryjnej PIS, która jest obecnie systemowo zintegrowana, wykonując badania nie tylko związane z bezpieczeństwa żywności. Jej chaotyczna dezintegracja może mieć negatywne skutki dla bezpieczeństwa zdrowotnego państwa.

3. W odniesieniu do projektu ustawy *Przepisy wprowadzające ustawę o Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności* nie podzielamy opinii przedstawionej w Ocenie Skutków Regulacji, z której wynika, że proponowane rozwiązania nie będą miały skutku dla rynku pracy, gdyż pracownikom likwidowanych instytucji przysługiwać będzie prawo zatrudnienia w nowej inspekcji. Tak duża zmiana organizacyjna będzie powodować sytuacje niepewności dalszego zatrudnienia, a proponowane w projekcie ustawy przepisy dotyczące tej kwestii budzą poważne wątpliwości.

Projekt zawiera szczególne regulacje dotyczące sytuacji pracowników instytucji, których zadania mają zostać przejęte przez Państwową Inspekcję Bezpieczeństwa Żywności. Należy podkreślić, że użyta w przepisach art. 38 i następnych formuła jest specyficzna. Zgodnie bowiem z art. 38 pracownikom wskazanych służb przysługuje prawo zatrudnienia w odpowiednich jednostkach organizacyjnych Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności (PIBŻ). Jednocześnie w świetle art. 47 ust. 5 projektu Pełnomocnik do spraw organizacji PIBŻ (działając w oparciu o wykazy przedstawione przez kierowników likwidowanych jednostek) proponuje na piśmie nowe warunki zatrudnienia w nowo tworzonej strukturze. Projektodawcy nie zdecydowali się zatem na formułę przejścia pracowników do PIBŻ z mocy prawa. Zwracamy uwagę, że nie jest jasne czy pracownik w momencie podejmowania decyzji o przyjęciu lub odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia, będzie miał świadomość co do docelowych warunków wynagradzania. Jeżeli nie przyjmie propozycji, następuje wygaśnięcie lub rozwiązanie stosunku pracy i w tych dwóch przypadkach wskazuje się, że pracownik ma prawo do odprawy pieniężnej przewidzianej dla pracowników, z którymi stosunek pracy rozwiązuje się z powodu likwidacji urzędu. Nie ma tu odesłania do konkretnego przepisu, co budzi nasze wątpliwości. W świetle obecnego stanu prawnego, w sytuacji likwidacji urzędu, odprawa dotyczy wyłącznie mianowanych pracowników urzędów państwowych (art. 13 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 13¹ ustawy o pracownikach urzędów państwowych).

Oznaczałoby to, że osoby o innym statusie zatrudnienia nie będą miały prawa do takiej odprawy. W stosunku do nich znaleźć może zastosowanie tzw. ustawa o zwolnieniach grupowych, ale ponieważ jej zapisy dotyczą tylko pracodawców zatrudniających 20 lub więcej pracowników, oznacza to, że niektórzy z pracowników likwidowanych instytucji potencjalnie mogą nie otrzymać żadnej odprawy. Jeżeli ustawodawcy chodzi o to, żeby normę z art. 13 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 13¹ ustawy o pracownikach urzędów państwowych rozciągnąć na pracowników, których stosunek pracy jest na innej podstawie niż mianowanie, powinien to wyraźnie wskazać. W sytuacji, kiedy pracownik przyjmie warunki zatrudnienia nie mając wiedzy o wynagrodzeniu, które zostanie mu zaproponowane po upływie 3 miesięcy, ewentualna odmowa przyjęcia nowej niesatysfakcjonującej go propozycji będzie skutkować wypowiedzeniem stosunku pracy bez otrzymania jakiegokolwiek odprawy ze względu na brak spełnienia przesłanek z art. 10 ustawy o zwolnieniach grupowych.

W naszej ocenie jedynym rozwiązaniem, które w pełni zabezpiecza interes pracowników związany ze stabilizacją zatrudnienia, jest zastosowanie art. 23¹ Kodeksu pracy. Każde inne rozwiązanie pozwala na arbitralność i stronniczość w doborze pracowników, którym zostanie zaproponowana praca w Państwowej Inspekcji Bezpieczeństwa Żywności. Jeżeli jednak ustawodawca nie zdecyduje się na proponowaną konstrukcję, w ustawie powinien znaleźć się jednoznaczny zapis, że **Pełnomocnik proponuje pracownikom likwidowanych instytucji także warunki wynagradzania.** Po drugie, że **wszystkim pracownikom, którzy nie przyjmą propozycji pracy w nowej instytucji przysługiwać będzie godziwa odprawa, do której uprawnienia będą wynikać wprost z projektowanej ustawy.**

Generalnie w odniesieniu do kwestii pracowniczych oczekujemy, że ustawodawca przedstawi spójną koncepcję dotyczącą zapewnienia rzeczywistej gwarancji zatrudnienia pracownikom konsolidowanych instytucji, w dialogu ze związkami zawodowymi.

Gdańsk, 10 sierpnia 2016 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

SEKRETARZ
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Żydorek